

نمونه سوالات درس سوم

۱- سیاره زمین از چند محیط تشکیل شده است؟ آنها را بیان کنید.

- الف: بخش خارجی کره زمین یا پوسته آن که حالت جامد دارد و از سنگ و خاک تشکیل شده سنگ کره (لیتوسفر) نامیده می شود.
- ب: آب کره (هیدروسفر) شامل اقیانوس ها و دریاها، دریاچه ها، رودها و بقیه آب های سطحی، آب های زیرزمینی، یخچال ها و نزولات جوی می شود.
- ج: هواکره (اتمسفر) نیز شامل گازهایی است که دور تا دور کره زمین را فرا گرفته اند.
- د: این سه محیط با هم سیاره زمین را برای زندگی انسان و دیگر موجودات زنده یعنی زیست کره (بیوسفر) مناسب می سازند.

۲- چه مقدار از سطح زمین را آبها و چه مقدار از آن را خشکی ها فرا گرفته اند؟

حدود ۷۱ درصد را آبها و ۲۹ درصد بقیه را خشکی ها فرا گرفته اند.

۳- دو نیمکره شمالی و جنوبی از نظر وسعت آبها و خشکیها چه تفاوتی دارند؟

نیمکره شمالی را نیمکره خشکیها میگویند. زیرا بیشتر خشکیها در این نیمکره قرار دارند و نیمکره جنوبی را نیمکره آبها میگویند؛ زیرا ۸۲ درصد آن را آبها فرا گرفتهاند.

۴- مجموعه بزرگ خشکیها را نام ببرید.

آسیا، آمریکا، آفریقا، قطب جنوب، اروپا و استرالیا و اقیانوسیه

۵- منظور از ناهمواریها چیست؟ چند مورد نام ببرید.

به پستی و بلندیهای سطح زمین ناهمواری میگویند. فلاتها، کوهها، تپهها، دشتها، جلگهها و ...

۶- جلگه‌های پهناور جهان در چه مناطقی پدید آمده‌اند؟

در کنار دریاها و یا در امتداد رودهای بزرگ

۷- فلات‌ها چگونه سرزمین‌هایی هستند؟ تعریف کنید.

فلات‌ها سرزمین‌هایی نسبتاً هموار اما مرتفع‌اند که از اطراف به سرزمین‌های کم ارتفاع و پست منتهی می‌شوند. این فلات‌ها، کوه‌های بسیار بلند با قلل‌های نوک تیز را در بر گرفته‌اند. فلات تبت بلندترین فلات جهان است.

۸- عوامل تغییر شکل و پیدایش ناهمواری‌ها به چند دسته تقسیم می‌شود؟

عوامل درونی و عوامل بیرونی

۹- ناهمواری‌های جوان و ناهمواری‌های قدیمی و فرسوده را باهم مقایسه کنید.

کوه‌های بسیار مرتفع جزء ناهمواری‌های جوان هستند. دامنه این کوه‌ها شیب تندی دارند و دره‌های بین آنها تنگ و به شکل V است. به عکس، در کوه‌های کم ارتفاع با گذشت زمان و فرسایش، قله‌ها به شکل گنبدی در آمده‌اند و شیب دامنه‌ها ملایم است. این کوه‌ها دره‌های باز و آبرفتی به شکل U دارند.

۱۰- کوهزایی نتیجه چه عاملی است و موجب پیدایش چه پدیده‌هایی می‌شود؟

نتیجه برخورد به یکدیگر است. باعث پیدایش چین خوردگی‌ها و شکستگی‌ها (گسل) می‌شود.

۱۱- چند مورد از عوامل بیرونی تغییر شکل ناهمواری‌ها را نام ببرید.

عواملی چون هوازدگی، فرسایش آبی، فرسایش بادی و فرسایش یخچالی

۱۲- حرکت ورقه (قطعات) پوسته زمین به چند صورت در ایجاد کوهستان‌ها نقش دارند؟

این ورقه‌ها (پوسته و گوشته فوقانی) بخش‌هایی از قاره‌ها تا کف اقیانوس‌ها را در بر می‌گیرند. ورقه‌ها روی بخش خمیری شکل گوشته یا نرم کره به آرامی حرکت می‌کنند، از هم دور یا به هم نزدیک می‌شوند، به هم برخورد می‌کنند یا در امتداد هم می‌لغزند. البته ورقه‌ها بسیار کند حرکت می‌کنند و در هر سال فقط چند سانتی‌متر جابجا می‌شوند. اما این جابجایی و حرکت طی میلیون‌ها سال، تغییرات زیادی در ناهمواری‌ها به وجود می‌آورد.

۱۳- انسان‌ها با چه هدفی چهره ناهمواری‌ها را تغییر می‌دهند؟

برای رفع نیازهای خود و بهره‌برداری از محیط طبیعی

۱۴- عمل کوهزایی به چند شکل موجب تشکیل رشته کوه‌ها می‌شود؟

به سه صورت:

- ۱) چین خوردگی: وقتی بخش زیرین یک ورقه به زیر ورقه‌ای دیگر می‌رود، فشاری بر پوسته وارد می‌شود که لایه‌های رسوبی را دچار خمیدگی می‌کند و به سمت بالا می‌آورد. مانند چین خوردگی‌های هیمالیا و البرز.
- ۲) شکستگی (گسل): اگر فشار بر لایه‌های رسوبی به گونه‌ای باشد که پوسته را دچار شکستگی کند، گسل به وجود می‌آید. در این صورت، با اختلاف ارتفاع حاصل از شکست، مناطقی بالاتر از اطراف قرار می‌گیرد و مناطقی نیز فرو می‌نشینند و در نتیجه کوه یا دره ایجاد می‌شود.
- ۳) بالا آمدن مواد مذاب: گاهی مواد مذاب (ماگما) از سمت گوشته به طرف پوسته حرکت می‌کنند و به آن فشار وارد می‌آورند. اگر مواد مذاب از پوسته راهی برای خروج از پوسته پیدا کنند و فوران کنند، کوه‌های آتشفشانی را به وجود می‌آورند اما اگر فوران رخ ندهد و لایه پوسته بالا بیاید، کوه‌های گنبدی ایجاد می‌شوند.

۱۵- بالا آمدن مواد مذاب چگونه در شکل‌گیری کوه‌ها نقش دارند؟

اگر مواد مذاب از پوسته راهی برای خروج از پوسته پیدا کنند و فوران کنند، کوه‌های آتشفشانی را به وجود می‌آورند اما اگر فوران رخ ندهد و لایه پوسته بالا بیاید، کوه‌های گنبدی ایجاد می‌شوند.

۱۶- گسل چیست؟

اگر فشار بر لایه‌های رسوبی به گونه‌ای باشد که پوسته را دچار شکستگی کند، گسل به وجود می‌آید که با اختلاف ارتفاع همراه است.

پایان

